

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

7. září 2023 *

„Řízení o předběžné otázce – Společná zemědělská politika – Evropský zemědělský fond na rozvoj venkova (EZFRV) – Podpůrná opatření pro rozvoj venkova – Platby na podporu dobrých životních podmínek zvířat – Nařízení (ES) č. 1974/2006 – Článek 44 odst. 1 a odst. 2 písm. a) – Článek 47 odst. 1 – Převod zemědělského podniku na nového příjemce – Následné ukončení zemědělské činnosti tímto příjemcem – „Případ vyšší moci nebo výjimečných okolností“ – Povinnost nahradit částečnou nebo celou přijatou podporu – Zásada proporcionality“

Ve věci C-169/22,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti, Rumunsko) ze dne 19. listopadu 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 4. března 2022, v řízení

Fractal Insolvență SPRL, jednající jakožto insolvenční správce společnosti Groenland Poultry SRL,

proti

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul Județean Dâmbovița,

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení: P. G. Xuereb, předseda senátu, T. von Danwitz (zpravodaj) a A. Kumin, soudci,

generální advokát: A. Rantos,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Fractal Insolvență SPRL, jednající jakožto insolvenční správce společnosti Groenland Poultry SRL: A. Rusu, avocat,
- za Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul Județean Dâmbovița: C. A. Gârleanu, jako zmocněnkyně,

* Jednací jazyk: rumunština.

- za rumunskou vládu: R. Antonie, E. Gane a O.-C. Ichim, jako zmocněnkyně,
- za řeckou vládu: E. E. Krompa, E. Leftheriotou a M. Tassopoulou, jako zmocněnkyně,
- za Evropskou komisi: T. Isacu de Groot a A. Sauka, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 9. března 2023,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 44 odst. 2 písm. a) a čl. 47 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 1974/2006 ze dne 15. prosince 2006, kterým se stanoví podrobná pravidla pro použití nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) (Úř. věst. 2006, L 368, s. 15), ve znění prováděcího nařízení Komise (EU) č. 679/2011 ze dne 14. července 2011 (Úř. věst. 2011, L 185, s. 57) (dále jen „nařízení č. 1974/2006“).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi společnostmi Fractal Insolvență SPRL, jednající jakožto insolvenční správce společnosti Groenland Poultry SRL, a Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul Județean Dâmbovița (zemědělská platební a intervenční agentura – župní středisko v Dâmbovița, Rumunsko) (dále jen „APIA“) ve věci rozhodnutí APIA, kterými se společnost Groenland Poultry ukládá z důvodu zastavení její zemědělské činnosti povinnost vrátit celou podporu poskytnutou v průběhu pětiletého období závazku této společnosti k podpoře dobrých životních podmínek zvířat.

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení č. 1698/2005

- 3 Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) (Úř. věst. 2005, L 277, s. 1), ve znění nařízení Rady (ES) č. 74/2009 ze dne 19. ledna 2009 (Úř. věst. 2009, L 30, s. 100) (dále jen „nařízení č. 1698/2005“), bylo zrušeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 (Úř. věst. 2013, L 347, s. 487). Z článku 88 nařízení č. 1305/2013 nicméně vyplývá, že se nařízení č. 1698/2005 nadále použilo na operace prováděné na základě programů schválených Evropskou komisí podle uvedeného nařízení před 1. lednem 2014.
- 4 Článek 36 písm. a) bod v) nařízení č. 1698/2005 stanovil, že podpora na zlepšování životního prostředí a krajiny se týká opatření zaměřených na udržitelné využívání zemědělské půdy prostřednictvím plateb na podporu dobrých životních podmínek zvířat.

5 Článek 40 uvedeného nařízení stanovil:

„1. Platby na podporu dobrých životních podmínek zvířat podle čl. 36 písm. a) bodu v) se poskytují zemědělcům, kteří dobrovolně přijmou závazky týkající se dobrých životních podmínek zvířat.

2. Platby na podporu dobrých životních podmínek zvířat se vztahují pouze na závazky nad rámec odpovídajících závazných norem [...], a dalších odpovídajících závazných požadavků stanovených vnitrostátními právními předpisy a určených v programu.

Tyto závazky se přijímají zpravidla na období mezi pěti a sedmi lety. [...]

3. Platby jsou poskytovány ročně a kryjí dodatečné náklady a ušlé příjmy v důsledku přijatého závazku. V případě potřeby mohou krýt také transakční náklady.

Podpora je omezena maximální částkou stanovenou v příloze I.“

6 Podle čl. 74 odst. 1 nařízení č. 1698/2005:

„Členské státy přijmou veškeré právní a správní předpisy [...] k zajištění účinné ochrany finančních zájmů Společenství.“

Nařízení č. 1974/2006

7 Nařízení č. 1974/2006 bylo zrušeno nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 807/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se doplňují některá ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a kterým se zavádějí přechodná ustanovení (Úř. věst. 2014, L 227, s. 1). Podle článku 19 nařízení v přenesené pravomoci č. 807/2014 se však nařízení č. 1974/2006 nadále použilo na operace prováděné na základě programů schválených Komisí podle nařízení č. 1698/2005 před 1. lednem 2014.

8 Článek 1 nařízení č. 1974/2006 zněl:

„Toto nařízení stanoví podrobná pravidla pro použití nařízení (ES) č. 1698/2005, pokud jde o zásady a obecná pravidla pro podporu rozvoje venkova, zvláštní a společná ustanovení pro opatření pro rozvoj venkova, předpisy o způsobilosti a správní předpisy, kromě ustanovení o kontrolách.“

9 Článek 44 nařízení č. 1974/2006 stanovil:

„1. Pokud je celé příjemcovo hospodářství nebo jeho část převedeno na jinou osobu během období, [po] které trvá závazek, jenž je podmínkou pro udělení pomoci, může tato osoba převzít závazek po zbytek tohoto období. Pokud není závazek převzat, příjemce získanou pomoc nahradí.

2. Členské státy si mohou zvolit nevyžadovat náhradu uvedenou v odstavci 1 v těchto případech:

a) pokud příjemce, který již splnil významnou část dotčeného závazku, s konečnou platností zastavil zemědělskou činnost a pro jeho nástupce není převzetí závazku proveditelné;

- b) pokud k převodu části příjemcova hospodářství dojde během období rozšíření závazku v souladu s druhým pododstavcem čl. 27 odst. 12 a pokud se tento převod netýká více než 50 % oblasti, na niž se vztahoval závazek před rozšířením;
 - c) pokud podnik příjemce je částečně nebo zcela převeden na organizaci, která je zaměřena především na ochranu přírody s cílem chránit životní prostředí, pod podmínkou, že cílem převodu je trvalá změna využití půdy k ochraně přírody a že převod je spojen s významným prospěchem pro životní prostředí.
3. V případě malých změn v situaci hospodářství mohou členské státy přijmout zvláštní opatření, aby zajistily, že použití odstavce 1 nepovede k nepřiměřeným výsledkům, pokud jde o přijatý závazek.

Pro účely prvního pododstavce se za malou změnu považuje nejvýše 10 % zmenšení výměry hospodářství, na které se vztahuje závazek.“

10 Článek 47 uvedeného nařízení uváděl:

„1. Členské státy mohou uznat zejména tyto kategorie zásahů vyšší moci nebo výjimečných okolností, za kterých nebudou vyžadovat částečnou nebo úplnou náhradu podpory obdržené příjemcem:

- a) úmrtí příjemce;
- b) dlouhodobá pracovní neschopnost příjemce;
- c) vyvlastnění podstatné části zemědělského podniku, pokud nemohlo být předvídáno v den přijetí závazku;
- d) vážná přírodní katastrofa, která významně zasáhne zemědělské plochy zemědělského podniku;
- e) náhodné zničení budov zemědělského podniku určených k chovu zvířat;
- f) nákaza, která postihne část nebo všechna hospodářská zvířata zemědělce.

2. Případy vyšší moci nebo výjimečné okolnosti oznámí příjemce nebo jím pověřená osoba do deseti pracovních dnů ode dne, kdy tak zemědělec nebo jím pověřená osoba může učinit, písemně příslušnému orgánu spolu s odpovídajícími důkazy jím uznávanými.“

Nariadení (EU) č. 65/2011

- 11 Nařízení Komise (EU) č. 65/2011 ze dne 27. ledna 2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, pokud jde o provádění kontrolních postupů a podmíněnosti s ohledem na opatření na podporu rozvoje venkova (Úř. věst. 2011, L 25, s. 8), bylo s účinností od 1. ledna 2015 zrušeno nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém a o podmínky pro zamítnutí nebo odnětí plateb a správní sankce uplatňované na přímé platby, podporu na rozvoj venkova

a podmíněnost (Úř. věst. 2014, L 181, s. 48, a oprava Úř. věst. 2015, L 209, s. 48). Podle článku 43 nařízení v přenesené pravomoci č. 640/2014 se však nařízení č. 65/2011 nadále použilo na žádosti o platbu a žádosti o podporu týkající se roku 2014 a předchozích let.

12 Článek 18 nařízení č. 65/2011 stanovil:

„1. Požadovaná podpora se sníží či zamítne, pokud nejsou splněny následující povinnosti a kritéria:

a) v případě opatření uvedených v čl. 36 písm. a) bod[u] v) [...] nařízení [č. 1698/2005], odpovídající závazné normy a minimální požadavky pro používání hnojiv a přípravků na ochranu rostlin, jiné příslušné povinné požadavky uvedené v [...] čl. 40 odst. 2 [...] nařízení [č. 1698/2005], dále pak závazky, jež jdou nad rámec uvedených norem a požadavků; nebo

b) kritéria způsobilosti, jež se nevztahují na velikost plochy nebo počet vykázaných zvířat.

V případě víceletých závazků se snížení, vyloučení a navrácení podpory rovněž použijí na částky, které již byly pro uvedený závazek vyplaceny v předchozích letech.

2. Členský stát získá zpět a/nebo odmítne podporu nebo určí částku, o kterou bude podpora snížena, zejména na základě závažnosti, rozsahu a trvalost zjištěného porušení.

[...]“

Prováděcí nařízení (EU) č. 809/2014

13 Článek 8 prováděcího nařízení Komise (EU) č. 809/2014 ze dne 17. července 2014, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém, opatření pro rozvoj venkova a podmíněnost (Úř. věst. 2014, L 227, s. 69), zní:

„1. Pro účely tohoto článku se:

a) „převodem zemědělského podniku“ rozumí prodej, pronájem nebo jakýkoli podobný typ transakce, který se týká dotyčných produkčních jednotek;

b) „převodcem“ rozumí příjemce, jehož zemědělský podnik se převádí na jiného příjemce;

c) „nabyvatelem“ rozumí příjemce, na něhož se zemědělský podnik převádí.

2. Pokud se zemědělský podnik převádí jako celek z jednoho příjemce na druhého po podání žádosti o podporu nebo žádosti o platbu a před splněním všech podmínek pro poskytnutí podpory, neposkytne se převodci žádná podpora pro převáděný zemědělský podnik.

3. Podpora nebo platba, o kterou požádal převodce, se poskytne nabyvateli, pokud:

a) nabyvatel informuje o převodu příslušný orgán ve lhůtě stanovené členskými státy a požádá o vyplacení podpory;

- b) nabyvatel předloží veškeré důkazy požadované příslušným orgánem;
- c) převáděný zemědělský podnik splňuje všechny podmínky pro poskytnutí podpory.

4. Jakmile nabyvatel informuje příslušný orgán a požádá o vyplacení podpory v souladu s odst. 3 písm. a):

- a) veškerá práva a povinnosti převodce, které vyplývají z právního vztahu mezi převodcem a příslušným orgánem v souvislosti se žádostí o podporu nebo žádostí o platbu, přecházejí na nabyvatele;
- b) veškeré kroky nezbytné pro poskytnutí podpory a veškerá prohlášení, která učinil převodce před převodem, se přičítají nabyvateli pro účely uplatnění příslušných pravidel Unie;

[...]

- 14 Podle článku 76 prováděcího nařízení č. 809/2014 se toto nařízení použije na žádosti o podporu nebo žádosti o platbu, které se týkají let podání žádosti nebo premiových období počínajících dnem 1. ledna 2015.

Rumunské právo

- 15 Článek 17 ordonanță de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora (mimořádné nařízení vlády č. 66/2011 o předcházení, konstatování a sankcionování nesrovnalostí v souvislosti s čerpáním a využíváním prostředků Evropské unie nebo souvisejících vnitrostátních veřejných finančních prostředků), ze dne 29. června 2011 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 461 ze dne 30. června 2011), ve znění použitelném na spor v původním řízení, stanoví:

„Veškerá opatření přijatá za účelem zjištění nesrovnalosti a stanovení rozpočtových pohledávek vyplývajících z takové nesrovnalosti se provádějí v souladu se zásadou proporcionality a s přihlédnutím k povaze a závažnosti zjištěné nesrovnalosti, jakož i k jejímu rozsahu a finančním dopadům.“

- 16 Článek 30 odst. 1 ordonanță de urgență a guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015–2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură (mimořádné nařízení vlády č. 3/2015 o schválení režimu plateb platných v oblasti zemědělství na období 2015–2020 a o změně článku 2 zákona č. 36/1991 o zemědělských společnostech a jiných formách sdružování v oblasti zemědělství), ze dne 18. března 2015 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 191 ze dne 23. března 2015), ve znění použitelném na spor v původním řízení, zní:

„Pro účely financování, řízení a monitorování společné zemědělské politiky lze za ‚vyšší moc‘ a ‚výjimečné okolnosti‘ uznat zejména tyto případy:

[...]

f) vyvlastnění celého zemědělského podniku nebo jeho velké části, nemohlo-li být toto vyvlastnění předjíráno v den podání žádosti.“

17 Článek 31 tohoto nařízení stanoví:

„1. Případy vyšší moci a výjimečných okolností se písemně oznamují APIA předložením důkazů o vzniku situací uvedených v čl. 30 odst. 1 do patnácti pracovních dnů ode dne, kdy je tak příjemce nebo osoba jím pověřená s to učinit.

2. Pokud příjemce nebo osoba jím pověřená překročí lhůtu stanovenou v odstavci 1, k oznámení se nepřihlíží.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 18 Žádostí o podporu podanou APIA dne 18. ledna 2013 se společnost Avicola Crevedia SA, provozující drůbeží jatka, dobrovolně zavázala na základě článku 40 nařízení č. 1698/2005 k podpoře dobrých životních podmínek zvířat na dobu pěti let.
- 19 Během pětiletého období tohoto závazku byl zemědělský podnik dotčený ve věci v původním řízení jako celek převeden nejprve na společnost Abator Avicola Crevedia SRL, která uvedený závazek převzala dne 15. listopadu 2013, a poté na společnost Groenland Poultry, která tentýž závazek rovněž převzala a nechala jej zaevidovat u APIA dne 2. dubna 2015.
- 20 Za tímto účelem uzavřela společnost Groenland Poultry dne 30. března 2015 dvě smlouvy. Na jedné straně společnost Groenland Poultry uzavřela smlouvu o převodu zemědělského podniku a o převzetí závazků se společností Abator Avicola Crevedia, která se vzdala vyplacení podpory, o kterou požádala APIA dne 13. listopadu 2013, zatímco se zavázala dodržovat závazky podepsané společností Abator Avicola Crevedia ve formuláři žádosti o podporu a doložit splnění podmínek způsobilosti pro získání podpory.
- 21 Na druhé straně společnost Groenland Poultry se společností Agrolis Group SRL, se kterou bylo dne 6. března 2014 zahájeno insolvenční řízení týkající se prostor a výrobních zařízení uvedeného zemědělského podniku patřících této společnosti, uzavřela smlouvu o nájmu na dobu pěti let, která obsahovala suspenzivní podmínku stanovenou ve prospěch pronajímatele, podle které měla být uvedená smlouva schválena věřitelským výborem uvedené společnosti v rámci tohoto řízení.
- 22 Rozhodnutím o platbě ze dne 4. prosince 2015 vyplatila APIA společnosti Groenland Poultry na základě žádosti ze dne 13. listopadu 2014 částku 1 506 915,86 rumunského lei (RON) (přibližně 337 000 eur). V návaznosti na žádosti o platbu, které společnost Groenland Poultry podala dne 13. listopadu 2015 a následně pozměnila dne 15. června 2016, jí APIA na základě rozhodnutí o zálohové platbě rovněž vyplatila dne 5. října 2016 částku 850 673,62 RON (přibližně 190 000 eur) a dále dne 29. března 2017 částku 375 941,35 RON (přibližně 82 000 eur).
- 23 Vzhledem k tomu, že společnost Groenland Poultry nepodala žádost o platbu za pátý rok závazku, zaslala jí APIA oznámení o nepodání žádosti. Dne 18. dubna 2017 insolvenční správce společnosti Groenland Poultry informoval APIA, že je tato společnost předmětem konkursního řízení.

- 24 Dne 21. dubna 2017 vydala APIA na základě článku 8 prováděcího nařízení č. 809/2014 čtyři protokoly, v nichž konstatovala nesrovnalosti a stanovila rozpočtové pohledávky, a zároveň nařídila, aby společnost Groenland Poultry vrátila částky ve výši 6 940 168,72 RON (přibližně 1 527 000 eur), ve výši 4 562 717,78 RON (přibližně 1 004 000 eur), ve výši 1 506 915,86 RON a ve výši 850 673,62 RON, v uvedeném pořadí za první až čtvrtý rok závazku z důvodu, že tato společnost, která byla předmětem konkursního řízení, již nevykonávala činnost, a nemohla tedy prokázat pokračování v plnění tohoto pětiletého závazku.
- 25 Poté, co APIA zamítla stížnosti podané společností Groenland Poultry proti těmto protokolům, podala tato společnost žalobu znějící na zrušení zamítavých rozhodnutí APIA k Tribunalul București (soud prvního stupně v Bukurešti, Rumunsko) s tvrzením, že jí bylo znemožněno pokračovat v plnění závazku během roku 2017 z důvodu „vyvlastnění“ ve smyslu čl. 47 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1974/2006 nebo z důvodu srovnatelné okolnosti, v tomto případě oznámení pronajímatele ze dne 26. července 2016 o nesplnění suspenzivní podmínky stanovené ve smlouvě o nájmu spolu s výzvou k vyklizení prostor do patnácti dnů, a to v důsledku zahájení konkursního řízení dne 9. května 2016 vůči společnosti Agrolis Group. Společnost Groenland Poultry kromě toho tvrdila, že je čl. 44 odst. 2 písm. a) tohoto nařízení použitelný a dovolávala se porušení zásady proporcionality.
- 26 Rozsudkem ze dne 26. října 2018 uvedený soud tuto žalobu zamítl. Nejprve měl za to, že podle článku 44 uvedeného nařízení a článku 8 prováděcího nařízení č. 809/2014 nabyla společnost Groenland Poultry práva a převzala povinnosti převodce, jakož i implicitně důsledky nedodržení podmínek způsobilosti pro získání dotčené podpory. Uvedený soud měl dále za to, že čl. 47 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1974/2006 není v projednávaném případě použitelný z důvodu, že okolnosti, které by vedly ke zproštění odpovědnosti společností Groenland Poultry, nepředstavují vyvlastnění, které ve vnitrostátním právu odpovídá převzetí majetku státem z důvodu veřejného zájmu, a nejsou ke dni, kdy byl závazek přijat, nepředvídatelné. Kromě toho tyto okolnosti nebyly oznámeny ve lhůtě stanovené v čl. 47 odst. 2 tohoto nařízení. V poslední řadě byla dodržena zásada proporcionality. S odkazem na čl. 44 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1974/2006 tentýž soud uvedl, že skutečnost, že podmínka týkající se nemožnosti převzetí závazku je splněna, nebyla prokázána a že APIA jednala v rámci prostoru pro uvážení stanoveného v tomto článku.
- 27 Předkládající soud, Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti, Rumunsko) rozhodující v posledním stupni, k němuž společnost Groenland Poultry podala kasační opravný prostředek proti tomuto rozsudku, uvádí, že z doslovného výkladu čl. 47 odst. 1 tohoto nařízení vyplývá, že výčet případů „vyšší moci nebo výjimečných okolností“, uvedený v tomto ustanovení, není taxativní a že pojmy „vyšší moc“ a „výjimečné okolnosti“ při neexistenci odkazu na vnitrostátní právo nemohou být vymezeny odkazem na toto právo. Tento soud si přitom klade otázku, zda v projednávaném případě skutečnost, že vůči pronajímateli bylo v době uzavření smlouvy o nájmu zahájeno insolvenční řízení, brání použití uvedeného ustanovení, přičemž poznamenává, že APIA neměla za to, že tato skutečnost představuje překážku převodu zemědělského podniku a vyplacení podpory společnosti Groenland Poultry.
- 28 Uvedený soud se mimoto zamýšlí nad výkladem čl. 44 odst. 1 a odst. 2 písm. a) uvedeného nařízení s ohledem na zásadu proporcionality, a to v kontextu, kdy APIA uložila společnosti Groenland Poultry povinnost vrátit částku v celkové výši 14 236 417,32 RON (přibližně 2 900 000 eur), zatímco ve skutečnosti obdržela pouze částku ve výši 2 658 185,04 RON (přibližně 540 000 eur) a rozdíl mezi těmito dvěma částkami byl vyplacen předchozím příjemcům za první dva roky trvání

pětiletého závazku. Kromě toho byl tento závazek během prvních čtyř let plněn a zastavení činnosti společnosti Groenland Poultry v posledním roce trvání uvedeného závazku bylo zřejmě zapříčiněno faktory nezávislými na její vůli.

- 29 Konečně předkládající soud uvádí, že podmínka, podle které „převzetí závazku [není] proveditelné“, uvedená v tomto ustanovení, patrně vyžaduje spíše předložení důkazů nežli abstraktního důkazu o neexistenci jakéhokoli zainteresovaného nástupce. Uvedený soud v této souvislosti upřesňuje, že společnost Groenland Poultry předložila důkazy, které dokládají, že společnost Vitall SRL má zájem převzít tentýž závazek, ale nezískala potřebná hygienicko-veterinární povolení k převzetí zemědělské činnosti, přestože věřitelský výbor společnosti Agrolis Group souhlasil s pronájmem prostor dotčených ve věci v původním řízení.
- 30 Za těchto podmínek se Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Musí být čl. 47 odst. 1 nařízení [č. 1974/2006] vykládán v tom smyslu, že mezi případy „vyšší moci nebo výjimečných okolností“ patří i případ, kdy příjemce podpory ztratí právo užívat pronajatý majetek v důsledku ukončení smlouvy o pronájmu z důvodu platební neschopnosti vlastníka pronajatého majetku (pronajímatele)?
- 2) Musí být ve světle zásady proporcionality čl. 44 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1974/2006 vykládán v tom smyslu, že v případě, že během období, po které trvá závazek, jenž je podmínkou pro udělení podpory, je podnik příjemce zcela nebo zčásti převeden na jinou osobu a tento druhý příjemce, přestože splnil významnou část závazku, ukončí svou zemědělskou činnost a převzetí tohoto závazku není jeho nástupcem proveditelné, musí druhý příjemce [podpory] nahradit podporu, kterou obdržel (s ohledem na období, ve kterém byl příjemcem podpory), anebo musí nahradit také podporu, kterou obdržel první příjemce podpory?
- 3) Jaké podmínky musí vnitrostátní soud zohlednit při výkladu čl. 44 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1974/2006, aby posoudil, zda „převzetí závazku [není] proveditelné“?

K předběžným otázkám

K první otázce

K přípustnosti

- 31 APIA a rumunská vláda zpochybňují přípustnost první otázky z důvodu, že čl. 47 odst. 1 nařízení č. 1974/2006, kterého se tato otázka týká, není na spor v původním řízení použitelný. Ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce totiž vyplývá, že společnost Groenland Poultry neoznámila APIA existenci okolností představujících případy vyšší moci nebo výjimečných okolností ve lhůtě stanovené v čl. 47 odst. 2 tohoto nařízení.
- 32 Podle ustálené judikatury Soudního dvora je v rámci spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy zavedené článkem 267 SFEU věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání svého rozsudku, tak relevanci otázek, které Soudnímu dvoru klade. Týkají-li se tedy

položené otázky výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout. Z toho plyne, že se k otázkám týkajícím se unijního práva váže domněnka relevance. Odmítnutí rozhodnout o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem ze strany Soudního dvora je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny [rozsudek ze dne 21. března 2023, Mercedes-Benz Group (Odpovědnost výrobců vozidel vybavených odpojovacími zařízeními), C-100/21, EU:C:2023:229, body 52 a 53, jakož i citovaná judikatura].

- 33 V projednávané věci předkládající soud v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce uvedl, že výklad čl. 47 odst. 1 nařízení č. 1974/2006 je nezbytný pro účely rozhodnutí o kasačním opravném prostředku, který mu byl předložen a který byl podán proti rozsudku Tribunalul București (soud prvního stupně v Bukurešti) uvedenému v bodě 26 tohoto rozsudku. Z této žádosti přitom vyplývá, že i když podle tohoto soudu společnost Groenland Poultry neoznámila APIA okolnosti představující případy vyšší moci nebo výjimečných okolností ve lhůtě stanovené v čl. 47 odst. 2 tohoto nařízení, což tato společnost zpochybnila, měl uvedený soud rovněž za to, že čl. 47 odst. 1 uvedeného nařízení se na spor v původním řízení nepoužije, jelikož okolnosti, o které se uvedená společnost opírá, nepředstavují vyvlastnění ve smyslu tohoto ustanovení.
- 34 Není tedy zjevné, že výklad uvedeného ustanovení nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení nebo že by se jednalo o hypotetický problém dotčený ve věci v původním řízení.
- 35 Z toho plyne, že první otázka je přípustná.

K věci samé

- 36 Úvodem je třeba uvést, že ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že nemožnost společnosti Groenland Poultry pokračovat v plnění svého víceletého závazku k podpoře dobrých životních podmínek zvířat až do konce jeho platnosti vychází ze skutečnosti, že společnost Agrolis Group v důsledku svého úpadku ukončila smlouvu o nájmu dotčenou ve věci v původním řízení. Z této žádosti rovněž vyplývá, že v době uzavření této smlouvy o nájmu již bylo se společností Agrolis Group zahájeno insolvenční řízení, což je důvod, proč byla do uvedené smlouvy vložena suspenzivní podmínka uvedená v bodě 21 tohoto rozsudku, která této společnosti umožnila smlouvu ukončit.
- 37 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 47 odst. 1 nařízení č. 1974/2006 musí být vykládán v tom smyslu, že ztráta práva užívat pronajatý majetek z důvodu vypovězení smlouvy o nájmu týkající se tohoto majetku, v návaznosti na úpadek pronajímatele, který byl v době uzavření této smlouvy předmětem insolvenčního řízení, představuje „případ vyšší moci nebo výjimečných okolností“ ve smyslu tohoto ustanovení.
- 38 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že uvedené ustanovení neobsahuje taxativní výčet událostí, které mohou představovat případ vyšší moci nebo výjimečných okolností, jak vyplývá z výrazu „zejména“ uvedeného v témže ustanovení.

- 39 Mimoto podle judikatury Soudního dvora jsou vyšší mocí veškeré události způsobené okolnostmi, jež jsou nezávislé na vůli hospodářského subjektu, neobvyklé a nepředvídatelné, jejichž důsledkům nemohlo být zabráněno ani přes veškerou řádnou péči vynaloženou tímto subjektem (rozsudek ze dne 16. února 2023, Zamestnik izpalnitelen direktor na Daržaven fond „Zemedelije“, C-343/21, EU:C:2023:111, bod 58 a citovaná judikatura).
- 40 Avšak vzhledem k tomu, že nemožnost příjemce nadále dodržovat víceletý závazek k podpoře dobrých životních podmínek zvířat pramení z vypovězení smlouvy o nájmu v návaznosti na úpadek smluvního partnera tohoto příjemce, který byl předmětem insolvenčního řízení, když tyto strany tuto smlouvu uzavřely, nemůže být tato nemožnost způsobena cizími, neobvyklými a nepředvídatelnými okolnostmi ve smyslu této judikatury.
- 41 S ohledem na výše uvedené je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 47 odst. 1 nařízení č. 1974/2006 musí být vykládán v tom smyslu, že ztráta práva užívat pronajatý majetek z důvodu vypovězení smlouvy o nájmu týkající se tohoto majetku v návaznosti na úpadek pronajímatele, který byl v době uzavření této smlouvy předmětem insolvenčního řízení, nepředstavuje „případ vyšší moci nebo výjimečných okolností“ ve smyslu tohoto ustanovení.

K druhé otázce

K přípustnosti

- 42 APIA a rumunská vláda zpochybňují přípustnost druhé otázky z důvodu, že se týká výkladu odstavce 2 článku 44 nařízení č. 1974/2006, který se na spor v původním řízení nepoužije. Tvrdí, že rumunský zákonodárce se rozhodl nepřevzít do vnitrostátního práva případy uvedené v tomto ustanovení, ve kterých si členské státy mohou zvolit, že nebudou vyžadovat náhradu uvedenou v odstavci 1 tohoto článku.
- 43 V tomto ohledu z této otázky a z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že se předkládající soud v uvedené otázce zamýšlí nad výkladem odstavců 1 a 2 článku 44 tohoto nařízení, vykládaného ve světle zásady proporcionality, která je součástí obecných zásad unijního práva, a zejména nad vztahem mezi zásadou stanovenou v tomto odstavci 1 a výjimkami stanovenými v tomto odstavci 2.
- 44 Předkládající soud kromě toho upřesnil, že výsledek kasačního opravného prostředku, který mu byl předložen, do značné míry závisí na výkladu čl. 44 odst. 2 uvedeného nařízení.
- 45 Není tedy zjevné, že výklad unijního práva požadovaný předkládajícím soudem nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu tohoto sporu nebo že by se jednalo o hypotetický problém dotčený v původním řízení.
- 46 V souladu s judikaturou citovanou v bodě 32 tohoto rozsudku je tedy druhá otázka přípustná.

K věci samé

- 47 Úvodem je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou

odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska Soudnímu dvoru přísluší případně přeformulovat otázky, které jsou mu položeny. Soudní dvůr může kromě toho zohlednit i normy unijního práva, na které vnitrostátní soud ve svých otázkách neodkázal (rozsudek ze dne 15. července 2021, Ministrstvo za obrambo, C-742/19, EU:C:2021:597, bod 31 a citovaná judikatura).

- 48 V tomto ohledu je třeba mít s ohledem na skutečnosti uvedené předkládajícím soudem, jak jsou popsány v bodě 43 tohoto rozsudku, za to, že podstatou druhé otázky tohoto soudu je, zda čl. 44 odst. 1 a odst. 2 písm. a) nařízení č. 1974/2006, nazíraný ve světle zásady proporcionality, musí být vykládán v tom smyslu, že pokud se během období, po které trvá závazek přijatý jako podmínka pro poskytnutí podpory, převede podnik příjemce na jinou osobu, která tento závazek dobrovolně převezme a následně s konečnou platností zastaví svou zemědělskou činnost, je posledně uvedený příjemce podpory povinen nahradit podporu, kterou obdržel v souvislosti s celým uvedeným závazkem, včetně částek, které obdrželi předchozí příjemci této podpory, přestože již splnil podstatnou část svého závazku a jeho převzetí se ukáže jako neproveditelné.
- 49 Rumunská vláda, APIA a řecká vláda se ve svých písemných vyjádřeních odkázaly rovněž na článek 18 nařízení č. 65/2011, který podobně jako nařízení č. 1974/2006 stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 1698/2005, ale na rozdíl od tohoto nařízení nejde o použití zejména společných a zvláštních ustanovení použitelných na opatření na podporu rozvoje venkova, ale o provádění kontrolních postupů a podmíněnosti s ohledem na tato opatření. Článek 44 nařízení č. 1974/2006, jehož použití ve sporu v původním řízení není zpochybňováno, však upravuje zvláštní situace, které tento článek 18 neuvádí, a sice situace, kdy je podnik příjemce převeden během období, po které trvá závazek, jenž je podmínkou pro udělení podpory. Uvedený článek 18 se tak ve vztahu k tomuto sporu nejeví jako relevantní.
- 50 V souladu s ustálenou judikaturou je pro výklad ustanovení unijního práva třeba vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí (rozsudek ze dne 14. října 2021, José Cánovas Pardo, C-186/18, EU:C:2021:849, bod 23 a citovaná judikatura).
- 51 V této souvislosti čl. 44 odst. 1 nařízení č. 1974/2006 stanoví, že pokud je podnik příjemce převeden na jinou osobu během období, po které trvá závazek, jenž je podmínkou pro udělení podpory, „může tato osoba převzít závazek po zbytek tohoto období“ a „[p]okud není závazek převzat, příjemce získanou pomoc nahradí“.
- 52 Toto ustanovení jasně a přesně stanoví zásadu, podle které je příjemce povinen nahradit podporu obdrženou v případě převodu zemědělského podniku na jinou osobu během období závazku, ledaže tato osoba tento závazek převezme.
- 53 Z toho rovněž vyplývá, jak uvedl generální advokát v bodě 42 svého stanoviska, že osoba, která převezme od příjemce podpory zemědělský podnik a rozhodne se převzít i jeho závazek, nahrazuje jej ve všech závazcích a povinnostech po zbytek období. V souladu s logikou uvedeného ustanovení se tedy tato osoba stane příjemcem a je povinna v případě následného převodu tohoto zemědělského podniku na jinou osobu nahradit obdrženou podporu, s výjimkou případu, kdy tato posledně uvedená osoba sama převezme po zbytek období tento závazek, a tím příjemce zproští jeho závazků a povinností.
- 54 Článek 44 odst. 2 nařízení č. 1974/2006 kromě toho stanoví, že „[č]lenské státy si mohou zvolit nevyžadovat náhradu uvedenou v odstavci 1 v těchto případech“ uvedených v písmenech a) až c) tohoto odstavce 2. V souladu s tímto čl. 44 odst. 2 tak tato náhrada nemusí být vyžadována, jak

vyplývá z písmene a), „pokud příjemce, který již splnil významnou část dotčeného závazku, s konečnou platností zastavil zemědělskou činnost a pro jeho nástupce není převzetí závazku proveditelné“, jak je uvedeno v písmeni b), pokud k převodu části zemědělského podniku dojde během období prodloužení závazku a – jak se stanoví v písmenu c) – pokud je zemědělský podnik převeden na organizaci zabývající se ochranou životního prostředí.

- 55 Článek 44 odst. 3 nařízení č. 1974/2006 kromě toho členským státům umožňuje v případě malých změn v situaci zemědělského podniku přijmout zvláštní opatření k zajištění toho, aby použití čl. 44 odst. 1 tohoto nařízení nevedlo k nepřiměřeným výsledkům, pokud jde o přijaté závazky.
- 56 Z toho vyplývá, že čl. 44 odst. 2 a 3 nařízení č. 1974/2006 stanoví fakultativní výjimky ze zásady nahrazení podpory příjemcem v případě převodu zemědělského podniku bez převzetí víceletého závazku nabyvatelem, které musí být jako takové vykládány restriktivně.
- 57 Z doslovného a kontextuálního výkladu čl. 44 odst. 1 tohoto nařízení rovněž vyplývá, že pokud je během období, po které trvá závazek, jenž je podmínkou pro udělení podpory, podnik příjemce převeden na jinou osobu, která tento závazek dobrovolně převezme a následně s konečnou platností zastaví svou zemědělskou činnost, je posledně uvedený příjemce podpory povinen nahradit podporu obdrženou v souvislosti s celým uvedeným závazkem, včetně částek, které obdrželi předchozí příjemci této podpory, ledaže si dotýčný členský stát zvolil, že tuto náhradu na základě výjimek uvedených v čl. 44 odst. 2 a 3 uvedeného nařízení nebude vyžadovat.
- 58 V opačném případě bude posledně uvedený příjemce podpory povinen vrátit celou přijatou podporu, včetně té obdržené předchozími příjemci, přestože již splnil podstatnou část svého závazku a jeho převzetí se ukáže jako neproveditelné.
- 59 Vzhledem k tomu, že se společnost Groenland Poultry v rámci sporu v původním řízení dovolávala použití čl. 44 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1974/2006, zatímco rumunská vláda a APIA ve svých vyjádřeních před Soudním dvorem uvedly, že rumunský zákonodárce se rozhodl nepřevzít do vnitrostátního práva výjimku stanovenou tímto ustanovením, je třeba upřesnit, že provedení tohoto čl. 44 odst. 2 písm. a) do vnitrostátního práva není povinné. Z toho vyplývá, že pokud jde o toto fakultativní ustanovení, členské státy musí učinit konkrétní volbu provést tuto výjimku do vnitrostátního práva. I když si za tímto účelem mohou zvolit normativní techniku, kterou považují za nejvhodnější, vnitrostátní opatření provádějící takové ustanovení musí mít nezpochybnitelný závazný účinek a odpovídat požadavkům kladeným na přesnost a jasnost požadovanou za účelem zajištění jistoty právních situací (obdobně viz rozsudek ze dne 4. června 2009, SALIX Grundstücks-Vermietungsgesellschaft, C-102/08, EU:C:2009:345, body 52, 55 až 57 a citovaná judikatura).
- 60 Při neexistenci vnitrostátních norem splňujících tyto podmínky se tak takový příjemce podpory, jako je společnost Groenland Poultry, nemůže dovolávat uvedeného ustanovení před vnitrostátními soudy.
- 61 Výklad článku 44 nařízení č. 1974/2006 uvedený v bodech 57 a 58 tohoto rozsudku je v souladu s cíli právní úpravy, jejíž je tento článek 44 součástí.
- 62 Jak totiž uvedl generální advokát v bodě 46 svého stanoviska, pro účely cíle, pro který byla podpora obdržena, a sice k podpoře dobrých životních podmínek zvířat v souladu s čl. 36 písm. a) bodem v) a článkem 40 nařízení č. 1698/2005, je nezbytné, aby byl víceletý závazek zachován až do konce své platnosti.

- 63 Soudní dvůr již ostatně zdůraznil význam plnění víceletých závazků až do konce jejich platnosti, když uvedl, že podmínky pro poskytnutí podpory musí být dodržovány po celé období závazku. Měl zejména za to, že pokud jedna z těchto podmínek, kterou je podání roční žádosti o platbu, není byť jen jedinkrát splněna, nemůže být podpora poskytnuta, přičemž zásada proporcionality nebrání tomu, aby byla příjemci uložena povinnost navrácení v plné výši (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 24. května 2012, Hehenberger, C-188/11, EU:C:2012:312, body 35 až 37; ze dne 7. února 2013, Pusts, C-454/11, EU:C:2013:64, body 35 až 37, jakož i ze dne 26. května 2016, Ezernieki, C-273/15, EU:C:2016:364, body 41 až 46).
- 64 Stejně tak cíl účinné ochrany finančních zájmů Evropské unie, který musí členské státy zajistit, jak vyplývá z čl. 74 odst. 1 nařízení č. 1698/2005, hovoří ve prospěch výkladu článku 44 nařízení č. 1974/2006 uvedeného v bodech 57 a 58 tohoto rozsudku. Bylo by totiž snadné obejít zásadu nahrazení stanovenou v čl. 44 odst. 1 posledně uvedeného nařízení, kdyby první příjemce podpory převedl svůj závazek na jiného příjemce a ten by okamžitě odstoupil od víceletého závazku před koncem jeho platnosti, aniž by to mělo finanční důsledky pro kteréhokoli z nich.
- 65 A konečně, pokud jde o zásadu proporcionality, je třeba připomenout, že z ustálené judikatury vyplývá, že tato zásada vyžaduje, aby akty unijních orgánů byly způsobilé k dosažení legitimních cílů sledovaných dotčenou právní úpravou a nepřekračovaly meze toho, co je nezbytné k dosažení těchto cílů, přičemž se rozumí, že pokud se nabízí volba mezi několika přiměřenými opatřeními, je třeba zvolit nejméně omezující opatření a způsobené nevýhody nesmějí být nepřiměřené vzhledem ke sledovaným cílům (rozsudek ze dne 16. února 2022, Polsko v. Parlament a Rada, C-157/21, EU:C:2022:98, bod 353, jakož i citovaná judikatura). V projednávaném případě je třeba uvést, že pokud je podnik příjemce podpory převeden na jinou osobu, která nepřevzala víceletý závazek na zbývajícím období, tak nejen, že si členské státy mohou na základě čl. 44 odst. 2 a 3 nařízení č. 1974/2006 zvolit, že nebudou vyžadovat náhradu podle čl. 44 odst. 1 tohoto nařízení, ale povinnost náhrady vyplývající z posledně uvedeného ustanovení je vhodná a nezbytná k dosažení cíle spočívajícího v podpoře dobrých životních podmínek zvířat, pro který byla podpora poskytnuta. Tato povinnost náhrady má totiž zajistit, aby příjemce učinil vše, co je v jeho silách pro plnění víceletého závazku až do konce jeho platnosti, což rovněž přispívá k účinné ochraně finančních zájmů Unie.
- 66 Uvedená povinnost náhrady rovněž nepřekračuje meze toho, co je nezbytné pro dosažení sledovaných cílů, jak jsou uvedeny v předchozím bodě. V tomto ohledu je třeba nejprve uvést v souladu s tím, co uvedl generální advokát v bodě 51 svého stanoviska, že znění čl. 44 odst. 1 uvedeného nařízení a jeho logika jsou dostatečně jasné a bezpodmínečné, aby umožnily nabyvateli zemědělského podniku pochopit, že pokud se kromě jiného rozhodne převzít víceletý závazek převodce, může po něm být požadována náhrada celé vyplacené podpory, včetně té, která byla vyplacena předchozím příjemcům.
- 67 Dále čl. 8 odst. 4 prováděcího nařízení č. 809/2014, na který se rozhodnutí APIA napadená v projednávané věci rovněž vztahují, výslovně stanoví, že jakmile nabyvatel zemědělského podniku informuje příslušný orgán a požádá o vyplacení podpory, veškerá práva a povinnosti převodce, které vyplývají z právního vztahu mezi převodcem a příslušným orgánem v souvislosti se žádostí o podporu nebo žádostí o platbu, přecházejí na nabyvatele.
- 68 Nabyvatel zemědělského podniku, který si tak může zvolit, zda víceletý závazek jakož i povinnosti převodce současně se zemědělským podnikem převzme či nikoliv, má možnost svobodně zvážit výhody a nevýhody takového závazku, včetně varianty, že bude povinen nahradit celou podporu, včetně částek přijatých předchozími příjemci. Mimoto má nabyvatel možnost se předem smluvně

dohodnout s převodcem na povinnostech, které mohou eventuálně připadnout každému z nich pro případ, že příslušný vnitrostátní orgán vůči němu, jakožto poslednímu příjemci přistoupí k náhradě celé podpory, pokud nemohl tento závazek z důvodu ukončení své zemědělské činnosti plnit až do konce jeho platnosti.

- 69 Je třeba dodat, že poslední příjemce má prospěch z investic, které již byly uskutečněny díky podpoře poskytnuté ve prospěch dobrých životních podmínek zvířat, která byla původně plánovaná na stanovené víceleté období.
- 70 Z toho vyplývá, že povinnost k náhradě celé podpory, uložená v souladu s čl. 44 odst. 1 nařízení č. 1974/2006 poslednímu příjemci podpory, který je po převodu zemědělského podniku nucen s konečnou platností zastavit svou zemědělskou činnost, je přiměřená jak cíli podporovat dobré životní podmínky zvířat, tak cíli zajistit účinnou ochranu finančních zájmů Unie.
- 71 S ohledem na výše uvedené je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že čl. 44 odst. 1 a odst. 2 písm. a) nařízení č. 1974/2006 musí být ve světle zásady proporcionality vykládán v tom smyslu, že pokud je během období, po které trvá závazek, jenž je podmínkou pro udělení podpory, podnik příjemce převeden na jinou osobu, která tento závazek dobrovolně převezme a následně s konečnou platností zastaví svou zemědělskou činnost, je posledně uvedený příjemce podpory povinen nahradit podporu obdržanou v souvislosti s celým uvedeným závazkem, včetně částek, které obdrželi předchozí příjemci této podpory, ledaže si dotýčný členský stát zvolil, že nebude vyžadovat náhradu podpory na základě výjimky uvedené v tomto čl. 44 odst. 2 písm. a), a pokud jsou podmínky pro tuto výjimku splněny.

K třetí otázce

- 72 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, na základě kterých okolností lze podmínku, podle které „převzetí závazku [není] proveditelné“, jak je uvedena v čl. 44 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1974/2006, považovat za splněnou.
- 73 Jak přitom vyplývá z bodu 60 tohoto rozsudku, při neexistenci vnitrostátních norem splňujících podmínky uvedené v bodě 59 tohoto rozsudku se takový příjemce podpory, jakým je společnost Groenland Poultry, nemůže dovolávat tohoto ustanovení před vnitrostátními soudy.
- 74 V důsledku toho a vzhledem k odpovědi podané na druhou otázku není nutné na třetí otázku odpovídat.

K nákladům řízení

- 75 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 47 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 1974/2006 ze dne 15. prosince 2006, kterým se stanoví podrobná pravidla pro použití nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), ve znění prováděcího nařízení Komise (EU) č. 679/2011 ze dne 14. července 2011,

musí být vykládán v tom smyslu, že

ztráta práva užívat pronajatý majetek z důvodu vypovězení smlouvy o nájmu týkající se tohoto majetku v důsledku úpadku pronajímatele, který byl v době uzavření této smlouvy předmětem insolvenčního řízení, nepředstavuje „případ vyšší moci nebo výjimečných okolností“ ve smyslu tohoto ustanovení.

- 2) Článek 44 odst. 1 a odst. 2 písm. a) nařízení č. 1974/2006, ve znění prováděcího nařízení č. 679/2011, vykládaný ve světle zásady proporcionality

musí být vykládán v tom smyslu, že

pokud je během období, po které trvá závazek, jenž je podmínkou pro udělení podpory, podnik příjemce převeden na jinou osobu, která tento závazek dobrovolně převezme a následně s konečnou platností zastaví svou zemědělskou činnost, je posledně uvedený příjemce podpory povinen nahradit podporu obdržanou v souvislosti s celým uvedeným závazkem, včetně částek, které obdrželi předchozí příjemci této podpory, ledaže si dotýčný členský stát zvolil, že nebude vyžadovat tuto náhradu na základě výjimky uvedené v tomto čl. 44 odst. 2 písm. a), a pokud jsou podmínky pro tuto výjimku splněny.

Podpisy